

Квітка, С. Фактори підвищення міжнародних рейтингів українських закладів вищої освіти в умовах цифрової трансформації суспільства / С. Квітка, Г. Старушенко // Аспекти публічного управління. – 2021. – Т. 9, № 1. – С. 5-34.

Стаття присвячена статистичному аналізу інструментарію оцінки міжнародної конкурентоспроможності закладів вищої освіти (ЗВО) на основі ВебOMETричного рейтингу університетів в умовах цифрової трансформації. Досліджено рейтинги ЗВО як сучасний інформаційний інструмент управління сферою освіти. Здійснено стислий огляд та аналіз досліджень і публікацій вітчизняних і зарубіжних науковців стосовно ролі рейтингів в якості механізму оцінювання ЗВО як освітніх і наукових центрів. З використанням професійної програми статистичної обробки даних STATGRAPHICS Centurion XV.1 і методу головних компонент проаналізовано специфіку ВебOMETричних індикаторів та їх вплив на глобальний рейтинг провідних світових університетів. На основі статистичних оцінок виявлені причини недостатньо високих рейтингових позицій національних ЗВО в системі ВебOMETрікс. Розроблено пропозиції щодо підвищення показників представленості українських ЗВО в Інтернет-просторі, підняття їх міжнародного рейтингу за ВебOMETричними критеріями та якісного розвитку вітчизняної наукової й освітньої школи в контексті світових тенденцій. Результати дослідження можуть бути використаними органами управління та керівним складом українських ЗВО при розробці та коригуванні стратегій розвитку, а також фахівцями, які розроблюють, втілюють та оцінюють державну політику України у сфері вищої освіти.

Шаульська, Г. Публічне управління та трансформації української моделі громадянського суспільства / Галина Шаульська // Аспекти публічного управління. – 2021. – Т. 9, № 1. – С. 35-43.

Завданням реформаторів сучасної управлінської системи України є пошук оптимального, гармонійного співвідношення участі держави в суспільних справах, зі створенням комплексу таких механізмів взаємодії влади та суспільства, які не перешкоджали б, а сприяли розвитку громадянського суспільства. Такі умови і повинні допомогти сучасній моделі поступово трансформуватися в українську модель. Метою статті є аналіз процесів розвитку громадянського суспільства в Україні, формулювання пропозицій і рекомендацій теоретичного і практичного значення щодо трансформації його в українську модель у системі публічного управління. Запропоновано: наявну модель, що «доганяє», трансформувати в українську модель громадянського суспільства, пройшовши три етапи: I – виявлення наслідків пострадянського минулого; II – подолання проблемних явищ, згідно із запропонованими напрямками; III – згідно з розробленою системою індикаторів (показників) контролювати процес оновлення. Гармонійне співвідношення участі інститутів державної влади в справах суспільства забезпечить громадянське суспільство від зайвого впливу, але створить умови для його розвитку. У центрі уваги моделі – громадянин (вільний індивід), від якого вибудовується і вся система публічного управління; відносини громадянського суспільства і влади ґрунтуються на принципах індивідуалізму, а не колективізму. Автор резюмує: формування української моделі громадянського суспільства має відбуватися з урахуванням культурно-історичних, національно-етнічних і соціально-економічних особливостей розвитку України. У центрі уваги цієї моделі – громадянин, від якого вибудовується і вся система публічного управління. У моделі передбачені розвинена система інститутів демократії; правова захищеність громадян; конкуренція інститутів, структур, громадських груп населення і т.д. ; визнання і забезпечення широкого спектру прав і свобод людини; вільне формування громадської думки, плюралізму; високий рівень громадянської культури та освіти населення; багатокладна економіка; питома і визначальна вага в суспільстві середнього класу (40–70%); розвинена система самоврядування (завдяки впровадженню багаторівневого управління) переважання соціальної політики в діяльності держави (спрямування зусиль на підвищення економічної ефективності і загального добробуту).

Грабовенко, Н. Міжнародні стандарти імплементації автономії закладів вищої освіти / Наталя Грабовенко // Аспекти публічного управління. – 2021. – Т. 9, № 1. – С. 44-49.

У статті проведено аналіз основних міжнародних нормативно-правових актів спрямованих на реалізацію автономії закладів вищої освіти. Зазначено, що заплановане створення єдиного європейського простору вищої освіти та підвищення престижу європейської системи вищої освіти у світі буде в цілому реалізоване. Наголошено, що кінцевий результат планується досягти за рахунок вирішення таких завдань: ухвалення системи наукових ступенів; організація вищої освіти з двох циклів; установа єдиної системи залікових одиниць; підвищення мобільності, автономності та забезпечення академічної свободи для студентів і викладачів; розвиток європейського співробітництва у сфері забезпечення якості освіти; збереження культурної та мовної різноманітності, своєрідності національних систем вищої освіти та автономії закладів вищої освіти. Виділено головні принципи функціонування університетів, до яких віднесено: університетську автономність, що виконує функцію осмислення дійсності з метою поширення культури через викладання та наукові дослідження; університетську незалежність від економічної, політичної та ідеологічної влади;

суттєвий зв'язок наукових досліджень та викладання; досягнення за допомогою цього відповідності у потребах суспільства та економіки; свобода досліджень, навчання, викладання; виконання місії за умови дотримання вимог взаємної волі: університетів та влади; відмова від нетерпимості й разом з цим підтримання діалогу, становлення університетів як місця зустрічі викладачів, що здатні до передачі своїх знань, а також студентів, що мотивовані до їх засвоєння; збереження та передача цінностей європейського гуманізму; реалізація головних завдань у контексті досягнення загальних знань поза географічними та політичними межами, взаємне пізнання та взаємодія культур

Гула, О. Сучасні механізми забезпечення кадрової безпеки в системі публічного управління: теоретичні засади / Олена Гула // *Аспекти публічного управління*. – 2021. – Т. 9, № 1. – С. 50-54.

У статті обґрунтовано, що кадри – головний ресурс, потенціал, основа формування всього апарату публічного управління, а тому відіграють важливу роль. Від якості, професійності, постійного розвитку кадрів та кадрового потенціалу залежить якість проведення реформування, якість системи публічного управління, а також формування позитивного іміджу держави. Кадрова безпека є комбінацією таких складових як: безпека життєдіяльності (здоров'я, фізична безпека), соціально-мотиваційна безпека (фінансова, кар'єрна, естетична, адміністративно-незалежна), професійна безпека (безпека праці, пенсійно-страхова, безпека володіння сучасними знаннями), антиконфліктна безпека (патріотична, психолого-комунікаційна безпека) технологічна. Механізми забезпечення кадрової безпеки в системі публічного управління – це сукупність методів, методик, інструментів, засобів, спрямованих на забезпечення без певних умов як для кадрів в системі публічного управління, так і формування системи захисту від професійно не підготовлених або потенційно небезпечних кадрів саму систему публічного управління. Виокремлені наступні механізми забезпечення кадрової безпеки в системі публічного управління: відбір та селекція кадрів; початок діяльності із встановленням обов'язково випробувального терміну; розвиток персоналу в системі публічного управління; кар'єрне зростання та кар'єрне переміщення; формування системи інформаційної безпеки в межах кадрової безпеки; прогнозування та моніторинг загроз кадрової безпеки, у тому числі: аналіз можливих правопорушень працівників, корупційних злочинів, використання службової інформації у власних цілях, зловживання владними повноваженнями; постійне оцінювання персоналу з урахуванням їх моральних та етичних якостей; оцінювання результатів діяльності персоналу; формування репутаційного капіталу; формування іміджу системи публічного управління.

Гнатенко, В. Загрози економічній безпеці держави в умовах глобалізації / Валерій Гнатенко // *Аспекти публічного управління*. – 2021. – Т. 9, № 1. – С. 55-62.

На сьогодні вплив динамічного змінення геополітичних та геоекономічних умов потребує нові вимоги до забезпечення національної безпеки держави та її сталого розвитку. Одне з центральних місць у структурі національної безпеки України займає її економічна безпека, яка гарантує незалежність країни, умови стабільності і ефективної життєдіяльності суспільства. У зв'язку з цим відстеження тенденцій в економічній сфері, виявлення основних ризиків і загроз безпеці економіки, визначення заходів щодо зниження їх негативного впливу актуальні як з наукової, так і з практичної точки зору. У даній статті розглянуто ключові загрози економічній безпеці держави в умовах глобалізації, довготривалий вплив яких знижує економічну безпеку держави, робить її вразливою перед зовнішніми викликами, суттєво послаблює позиції на світовій арені. Доведено важливість забезпечення економічної безпеки держави та протидії негативному впливу загроз, що їй можуть завдати. Зазначено, що забезпечення економічної безпеки – пріоритетний напрямок діяльності держави. Охарактеризовано сутність економічної безпеки держави і її важливість для національної безпеки в цілому. Розглянуто чинні законодавчі документи, у яких визначені основні реальні та потенційні загрози національній безпеці України на сучасному етапі, в тому числі в економічній сфері. Оцінено вплив загроз економічній безпеці держави, які поділяються згідно сфери їх виникнення на внутрішні та зовнішні. Визначено, що зовнішні загрози пов'язані з несприятливими процесами в світовій економіці, а внутрішні загрози пов'язані з діяльністю органів державної влади, макроекономічною і мікроекономічною нестабільністю ринкової економіки, вони обумовлені тими процесами, які виникають в ході реалізації економічної політики держави. Зазначено, що сучасні умови розвитку безпеки держави, зумовлені новими викликами і загрозами, потребують удосконалення та впровадження нових заходів протидії негативному впливу основних загроз національній економічній безпеці держави. В результаті проведеного дослідження визначено основні заходи щодо протидії основним загрозам економічній безпеці держави.

Макашов, В. Діяльність органів місцевого самоврядування в реалізації програм розвитку оздоровчої рухової активності населення / Валерій Макашов // *Аспекти публічного управління*. – 2021. – Т. 9, № 1. – С. 63-71.

У статті досліджено діяльність органів місцевого самоврядування в реалізації програм розвитку оздоровчої рухової активності населення. Здійснено функціональний аналіз діяльності держави та

органів місцевого самоврядування з питань управління сферою великого спорту та масового спорту крізь призму управлінського циклу (планування, організація, мотивація, контроль). Розглянуто загальні та спеціальні принципи стратегічного планування у сфері оздоровчої рухової активності населення як окремого самостійного напрямку діяльності органів місцевого самоврядування (принцип об'єктивності; принцип самостійності; принцип рівності та принцип дотримання загальнодержавних інтересів). Визначено фактори, які позитивно можуть впливати на підвищення рухової активності населення (наявність спортивної інфраструктури; наявність іншої інфраструктури, яка сприяє розвитку рухової активності; наявність послуг, які сприяють зростанню рухової активності; належний рівень інформованості населення; цінова доступність спортивної інфраструктури та послуг; ідеологія «здорового способу життя» городян). Обґрунтовано, що розвиток оздоровчої рухової активності населення, особливо у містах, необхідно здійснювати в рамках стратегії соціально-економічного розвитку та у взаємозв'язку з розвитком спортивної інфраструктури. Органи місцевого самоврядування повинні фокусувати управлінську діяльність у сфері оздоровчої рухової активності населення в таких напрямках як: інвестування в нові об'єкти спортивної інфраструктури; капітальні ремонти та реконструкції наявних об'єктів; сприяння розвитку приватних організацій, що займаються послугами в сфері оздоровчої рухової активності; здійснення інформаційних цільових інтервенцій; робота, пов'язана з пропагандою здорового способу життя; проведення видовищних спортивних заходів, до участі в яких залучається велика кількість глядачів. Розробка та застосування релевантних показників моніторингу та оцінки розвитку рухової активності населення є важливим елементом програмно-цільового методу управління.

Гбур, З. Нормативно-правові засади боротьби з тероризмом в Україні / Зоряна Гбур, Світлана Кошова // Аспекти публічного управління. – 2021. – Т. 9, № 1. – С. 72-80.

Важливим елементом забезпечення національної безпеки в Україні є правове закріплення практичних та реальних засад в національному законодавстві. Однією з головних причин низької якості боротьби з тероризмом є недосконалість правових актів, і невідповідність рівня підготовки до реальних загроз. Нормативні акти потребують детального вивчення, аналізу і обґрунтування з огляду міжнародного права і еволюції, завдяки чому, не однократно вносяться зміни. Зростання кількості тероризму в світі, дає поштовх для міжнародної співпраці для подолання найнебезпечнішого злочину. Наукові дослідження є важливим для вирішення поставлених завдань щодо запобігання тероризму. Для покращення законодавства необхідно враховувати ступінь спроможності передбачати загрози та оцінювати ризики, забезпечувати безперервність процесу діяльності органів і процесу відновлення наслідків. Вдосконалення українського законодавства потребує модернізування антитерористичного законодавства країни, з питань протидії та запобігання тероризму. У статті, проведено аналіз нормативно-правових засад боротьби з тероризмом, визначено актуальність проблеми боротьби з тероризмом, коло нормативних актів, розглянуто думки вчених щодо системи їх поділу за видами, запропоновано власну систему нормативно-правових актів у таблиці. Конкретно проаналізовано деякі важливі нормативно-правові акти, щодо заходів, якими здійснюється боротьба у сфері тероризму. Досліджено міжнародно-правові документи, що встановлюють загальні засади міжнародного співробітництва у сфері запобігання та протидії тероризму. Розглянуті закріпленні у нормативних актах пріоритети державної політики у сфері протидії тероризму, принципи протидії тероризмові та визначені деякі пропозиції щодо удосконалення нормативно-правового забезпечення у боротьбі з тероризмом в Україні.

Корнієвський, С. Синергетичне поєднання різних вимірів інтегрованості у формуванні політики регіонального розвитку в Україні / Сергій Корнієвський // Аспекти публічного управління. – 2021. – Т. 9, № 1. – С. 81-90.

У статті зазначається, що становлення політики регіонального розвитку в європейських країнах відбувалось на основі втручання держави у розвиток ключових галузей. Реалізовані капіталістичними державами заходи не були частиною політики місцевого або регіонального розвитку. Такий підхід отримав назву галузевої політики, так як вона направлена на конкретні сектори. В останні десятиліття минулого століття на зміну підтримки галузей й секторів стали проводились заходи, спрямовані на розвиток конкретних територій, – регіональний підхід, метою якого є формування умов для розвитку території шляхом активізації власного потенціалу регіонів. В статті наголошується, що впровадження державної політики регіонального розвитку має подвійне вираження: у галузевому та регіональному підходах. Тому в основі формування сучасної політики регіонального розвитку стає узгодження заходів в її «регіональних» та «галузевих» інструментах. Автор зазначає, що у вітчизняних умовах актуальним є впровадження моделі політики, яка притаманна унітарним європейським країнам – реалізація загальнонаціональних інвестиційних програм, розроблених на основі консультацій з органами влади регіонального рівня, у синергетичному поєднанні з додатковою регіональною політикою, що здійснюється на основі спів-фінансування. Така регіональна політика ініціюється, планується, реалізується та моніториться переважно органами влади регіонального рівня. В ході реалізації реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні участь

органів самоврядування регіонального та місцевого рівнів має розвиватись в напрямку збільшення їх ролі у процесах формування державних та регіональних програм розвитку. Зроблені висновки, що в Україні актуальним є впровадження моделі політики, яка притаманна унітарним європейським країнам – реалізація загальнонаціональних інвестиційних програм, розроблених на основі консультацій з органами влади регіонального рівня, у синергетичному поєднанні з додатковою регіональною політикою, що здійснюється на основі спів-фінансування.

Лукаш, С. Державне управління процесом автономізації медичних закладів в умовах реформування системи охорони здоров'я / С. Лукаш, О. Маслак, Р. Побідинський // Аспекти публічного управління. – 2021. – Т. 9, № 1. – С. 91-105.

У статті розглянуто основні механізми державного управління процесу автономізації в галузі охорони здоров'я; досліджено законодавче забезпечення автономізації медичних закладів в Україні; розглянуто механізм перетворення закладу охорони здоров'я із бюджетної установи у комунальне некомерційне підприємство; проведено аналіз фінансування системи охорони здоров'я України; розроблено напрямки удосконалення державного управління процесом автономізації медичних закладів в умовах реформування системи охорони здоров'я. Пропозиції щодо удосконалення державного управління процесом автономізації медичних закладів сформовані за трьома напрямками: удосконалення державного управління за організаційно-правовим напрямком; удосконалення державного управління за напрямком кадрової політики автономізованих медичних закладів; удосконалення державного управління за напрямком ресурсного забезпечення через впровадження державно-приватного партнерства. В організаційно-правовому напрямку розроблено модель державного управління процесом автономізації медичних закладів, визначено основних стейкхолдерів процесу та їх роль на кожному етапі автономізації. В напрямку кадрової політики визначено зміни та оновлені вимоги щодо керівного складу та медичного складу закладів охорони здоров'я. Сформовано основні вектори професійного розвитку медичних кадрів, які є обов'язковою вимогою в умовах реформування медичної галузі. В умовах реформування системи охорони здоров'я та автономізацією медичних закладів важлива співпраця державних та комунальних медичних закладів з бізнесом. Здійснено огляд наявної практики взаємодії держави та бізнесу, запропоновано форми співпраці з різним ступенем залученості приватного сектора. Державний партнер несе субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями такого підприємства або господарського товариства відповідно до договору, укладеного в рамках державно-приватного партнерства.

Красівський, О. Особливості та проблеми здійснення митного контролю в контексті європейської інтеграції / О. Красівський, В. Товт // Аспекти публічного управління. – 2021. – Т. 9, № 1. – С. 106-112.

В статті розглянуто етапи становлення митної справи та започаткування інтеграційних процесів України в Європейський Союз у сфері транскордонної співпраці, врегулювання прикордонних взаємовідносин, розробки митної політики, яка здатна забезпечити ефективні контакти сторін тощо. Розглянуто визначення митного контролю у чинному законодавстві та науковцями. Досліджено основні правопорушення при здійсненні митного контролю, які знижують ефективність цієї процедури та роблять її неспроможною результативно виконувати свої функції. Наведено основні проблеми недовісти методологічного забезпечення діяльності митних органів при виконанні їх повноважень, що негативним чином впливає на якість, достовірність та оперативність виконання покладених на них завдань. Здійснено аналіз кадрового забезпечення митних органів, а саме їх кваліфікації, якості організації умов праці, особливостей відряджень та їх оплати, заробітної плати та інших проблем, що стоять на перешкоді ефективної роботи контролюючих органів. Розкрито основні завдання, які пов'язані із формуванням нової кадрової політики в митних органах через покращення професійного рівня підготовки працівників, організацію співробітництва між контролюючими органами і навчальними закладами та забезпечення необхідною методичною, практичною і навчальною літературою осіб, які навчають на курсах чи проходять підвищення кваліфікації тощо. Запропоновано шляхи покращення державного управління митним контролем в Україні задля запобігання таким розповсюдженим правопорушенням як поширення схем незаконного обігу товарів та контрабанди, виведення з тіні товарообігу товарів, що імпортуються з-за кордону. Наголошено на необхідності усунення проблеми ефективної координації діяльності органів, що здійснюють митний контроль, а також проблемі прискорення здійснення контрольних процедур, оформлення, контролю та інших формальностей на кордоні через узгодження української законодавчої бази з міжнародними стандартами. Здійснено аналіз основних проблем попереднього митного контролю та запропоновано шляхи їх вирішення. Аргументовано напрямки вдосконалення державного управління митним контролем України, які допоможуть ефективніше виявляти правопорушення в досліджуваній сфері, розробляти методи та підходи до їх усунення та мінімізації, а також відшкодовувати збитки, які з'являються в процесі порушень законодавства.

Шумляєва, І. Вплив європейських норм партисипативної демократії на підвищення рівня участі громадян України в місцевому самоврядуванні / І. Шумляєва // Аспекти публічного управління. – 2021. – Т. 9, № 1. – С. 113-120.

У статті розглядаються особливості європейських правових актів, які стосуються демократичних практик партисипативної демократії, з метою їх подальшого впровадження в Україні. Зважаючи на недостатній рівень участі населення у виробленні та прийнятті публічно-управлінських рішень на локальному рівні в Україні, звернено увагу на окремі елементи партисипативного механізму залучення членів місцевих громад до місцевого самоврядування в європейських документах з питань реалізації ними права на місцеве самоврядування. Здійснено аналіз європейських норм з муніципальної партисипації, який засвідчив їх еволюціонування під впливом розвитку системи демократичного публічного управління та побудови активного громадянського суспільства. Результатом цього процесу стало створення сучасної комплексної системи взаємодії і співробітництва місцевих влад з територіальними громадами через інструменти концепції транспарентної муніципальної діяльності. Зіставлення змісту європейських актів щодо участі громадян в місцевому публічному житті, які приймалися протягом різних років, дозволило зробити висновок про те, що новітні документи поряд з узагальненням важливих принципів, форм і методів партисипативної демократії, вміщених у попередніх актах, також доповнено сучасними принципами і заходами їх реалізації, а оновлені способи можуть більш ефективно використовуватися під час застосування форм партисипативної демократичної участі на різних етапах співучасті. Визначено, що сучасні європейські тенденції демократизації управлінських процесів та заохочення участі громадян в місцевому публічному житті впливають на підвищення рівня участі громадян у вирішенні питань місцевого значення в Україні. Запропоновано виділяти три послідовні рівні участі громадян в прийнятті публічно-управлінських рішень місцевого значення залежно від виду відносин, ступеню участі членів територіальної громади та інтенсивності процесу (низький – базовий інформаційний, середній – публічно-консультаційний, високий – партнерський діалоговий), регламентацію форм на кожному з них і відповідне змістовне наповнення.

Кравченко, Т. Процеси забезпечення якості в органах місцевого самоврядування: особливості визначення та оцінювання / Т. Кравченко // Аспекти публічного управління. – 2021. – Т. 9, № 1. – С. 121-132.